

การลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

INVESTMENT IN EDUCATION FOR CAREER IN SPECIAL ECONOMIC ZONES

ปัสสรา ระกิติ¹ อมรวิวิชช์ นาครทรรพ² และพฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์³
Papassara Rakiti¹ Amornwit Nakornthap² and Preut Siribanpitak³

¹ หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จังหวัดกรุงเทพมหานคร

² สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จังหวัดกรุงเทพมหานคร

³ สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จังหวัดกรุงเทพมหานคร

¹ Development Education Department of Educational Policy, Management, and Leadership
Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok

² Development Education Department of Educational Policy, Management, and Leadership
Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok

³ Educational Administration Department of Educational Policy, Management, and Leadership
Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok

E-mail: papassaraj@hotmail.com

Received:	June 2, 2019
Revised:	July 8, 2019
Accepted:	July 14, 2019

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนากรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แล้วสังเคราะห์และประเมินกรอบแนวคิด จากนั้นจัดประชุมกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน จากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว 5 ท่านและจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของกรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง

ผลการวิจัยพบว่า

ค่าดัชนีความสอดคล้องของกรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เท่ากับ 0.96 และของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม เท่ากับ 0.97 กรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มี 2 กรอบแนวคิด ประกอบด้วย 1) กรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ มีองค์ประกอบย่อย 2 ด้าน ได้แก่ 1.1) ด้านการลงทุนจัดการศึกษา เป็นการจัดบริการการศึกษาของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และ 1.2) ด้านการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ 4 กระบวนการ และ 2) กรอบแนวคิดงานอาชีพและทักษะการทำงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีองค์ประกอบย่อย 2 ด้าน ได้แก่ 2.1) งานอาชีพ

มี 2.1.1) กลุ่มงานอาชีพ 7 หมวดกิจการเป้าหมายของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และ 2.1.2) กลุ่มงานอาชีพในตลาดแรงงาน และ 2.2) ทักษะการทำงาน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 2.2.1) ทักษะที่ส่งต่อหรือถ่ายทอดจากงานอาชีพหนึ่งให้สามารถนำไปใช้ในงานอาชีพอื่นได้ และ 2.2.2) ทักษะที่ไม่สามารถส่งต่อหรือถ่ายทอดจากงานอาชีพหนึ่งให้นำไปใช้ในงานอาชีพอื่นได้

คำสำคัญ

การลงทุนจัดการศึกษา การศึกษาเพื่ออาชีพ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ABSTRACT

The objectives of this research was to study the conceptual framework of investment in education for career in Special Economic Zones (SEZs). This research was conducted using the qualitative research approach, synthesizing related theories and research papers of investment in education for career in SEZs of Sa Kaeo and Nakhon Phanom to develop a preliminary conceptual framework. Then, the ten experts, five experts from each SEZ, were invited to a focus group discussion in order to assess the framework, using the Index of item Objective Congruence, IOC.

The research finding revealed that:

IOC of the conceptual framework of SEZ Sa Kaeo was 0.96, and 0.97 for SEZ Nakhon Phanom. Two conceptual frameworks of investment in education for career in SEZs were found; i.e. 1) the conceptual framework of investment in education for career, composed of two aspects, which were 1.1) investment in education or an education service management provided by public and private sectors, and 1.2) career education which composed of 4 processes, and 2) the conceptual framework for career and skills in SEZ, composed of two aspects 2.1) careers, which were 2.1.1) 7 target careers of SEZ, and 2.1.2) careers in need of the labor market, and 2.2) types of skills required in SEZs, i.e. 2.2.1) transferable skills, and 2.2.2) non-transferable skills.

Keywords

Investment in Education, Career Education, Special Economic Zones

ความสำคัญของปัญหา

ในสภาวะการณ์ที่ประเทศกำลังเร่งกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจสู่ภูมิภาค ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เรื่องการกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 1 และ 2 ในพื้นที่ 10 จังหวัดเป้าหมายของการพัฒนา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม ได้รับงบประมาณในการลงทุนจากรัฐบาลเนื่องจากมูลค่าของการนำเข้าและส่งออกสินค้ามีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างน่าสนใจ โดยรัฐบาลมุ่งส่งเสริมการลงทุนให้

เกิดขึ้นภายในประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและส่งเสริมการส่งออกสินค้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านผ่านไปยังประเทศอื่น ๆ ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการผลิตสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาดำเนินการในประเทศไทย เป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าจากประเทศไทย และประเทศต่าง ๆ ไปสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศอื่น ๆ และที่สำคัญที่สุดคือ เพื่อกระจายความเจริญการเป็นชุมชนเมืองและนิคมอุตสาหกรรมออกสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นในพื้นที่ที่มีการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยในระยะแรกรัฐบาลมุ่งเน้นการลงทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนทางธุรกิจในการ 13 กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายตามข้อกำหนดพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และในประเทศไทยได้จัดหมวดหมู่ตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่ได้ 7 หมวด (Board of Investment of Thailand, The [BOI], 2015)

การเตรียมความพร้อมให้ประเทศสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างยั่งยืนคือการเตรียมคน โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน เพราะคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถเพื่อรองรับความเจริญก้าวหน้าในทิศทางที่ประเทศต้องการถือเป็นหัวใจสำคัญของการลงทุนในทุนมนุษย์ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งรองรับการเปลี่ยนแปลงในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และสอดคล้องกับความต้องการภาคธุรกิจ สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ การศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ (BOI, 2015)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน เพราะการพัฒนาคนอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ การพัฒนาคนคือการเสริมสร้างขีดความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยนานาประเทศต่างให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่เรียนในโรงเรียนกับชีวิตของการทำงานและดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง รูปแบบหนึ่งคือ การสอนอาชีวศึกษาหรือการศึกษาเพื่ออาชีพในระดับมัธยมศึกษา (Evans, Kenneth, Hoyt & Garth, 1973) ยิ่งไปกว่านั้นนักวิชาการยังเห็นควรให้สอนการศึกษาเพื่องานอาชีพตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษา โดยพยายามสอดคล้องกับบทบาทของการเตรียมตัวเพื่อการทำงานในรายวิชาต่าง ๆ ในระดับอนุบาลและประถมศึกษา และพัฒนานิสัยหรือคุณสมบัติที่ดีในการทำงานในระดับมัธยมศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่าคณะกรรมการระหว่างประเทศของยูเนสโกเกี่ยวกับการศึกษาได้กำหนดจุดมุ่งเน้นของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไว้ 6 ประการ จุดมุ่งเน้นข้อที่ 4 คือ การศึกษา การทำงาน และการจ้างงาน (Education, work and Employment) ซึ่งจุดมุ่งเน้นข้อที่ 4 นี้คือ การศึกษากับงานอาชีพ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, The [UNESCO], 2002)

การลงทุนในการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจากผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการจัดการศึกษา การให้ความสำคัญกับการนำนโยบายหรือแนวทางการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้สำเร็จได้นั้นพึงตระหนักให้ควบคู่ไปกับการจัดสรรงบประมาณและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดบนพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการลงทุนในทุนมนุษย์ถือเป็นการลงทุนทางการศึกษา (Campbell, McConnell &

Standley, 1989) ที่ต้องเกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายจึงไม่ใช่กระบวนการที่เกิดจากการลงทุนจากภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งจะเห็นได้ว่าในกระบวนการจัดการศึกษาจะมีผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ร่วมลงทุนหรือเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ในการจัดบริการการศึกษา ที่ต้องมีการร่วมกันลงทุนจัดการศึกษา ในฐานะผู้ลงทุนทั้งภาครัฐและเอกชน ประกอบด้วย ผู้ผลิตหรือผู้จัดบริการการศึกษา (Producers) และผู้บริโภคหรือผู้รับบริการการศึกษา (Consumers or Customers) (Usaho, 2016)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะในพื้นที่ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกลงทุนทางการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพให้เหมาะสมและสอดคล้องในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมากขึ้น ทั้งนี้ในมิติของผู้มีส่วนได้เสียในจากการลงทุนจัดการศึกษาให้เกิดความชัดเจนและเป็นรูปธรรมง่ายต่อการนำไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงการวางแผนเพื่อผลิตกำลังคนหรือทุนมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดตามบริบทความต้องการทางสังคมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและประเทศชาติต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

กรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย

1.1 ผู้วิจัยศึกษาและสังเคราะห์แนวคิด หลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ รวมทั้งงานอาชีพและทักษะในการประกอบอาชีพในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษด้วย โดยใช้แบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และลงพื้นที่สัมภาษณ์ (Interview) เพื่อศึกษาข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการทั้งภาครัฐและเอกชน ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 1 และ 2 ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เรื่องการกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 1 และ 2 ในพื้นที่ 10 จังหวัดเป้าหมายของการพัฒนา ได้แก่ จังหวัดสระแก้วเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 1 และจังหวัดนครพนมเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 รวม 2 จังหวัด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสภาพจริงประกอบการศึกษาข้อมูลจากการศึกษาและสังเคราะห์แนวคิด หลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำร่างกรอบแนวคิดเรื่องการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงกรอบแนวคิดของการวิจัยให้

เหมาะสมเพื่อนำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความสอดคล้องของกรอบแนวคิดโดยการจัดประชุม (Focus Group Discussion) ต่อไป

1.2 ผู้วิจัยจัดประชุมกลุ่ม (Focus Group Discussion) ในพื้นที่จังหวัดสระแก้วและจังหวัดนครพนม เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 1 และ 2 ได้แก่ จังหวัดสระแก้วและจังหวัดนครพนม จังหวัดละ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความสอดคล้องของกรอบแนวคิด

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ศึกษาและสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้แบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และจัดประชุมกลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความสอดคล้องของกรอบแนวคิด ในพื้นที่ 2 จังหวัด คือ จังหวัดสระแก้วและจังหวัดนครพนม มีผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งศึกษากรอบแนวคิด 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 กรอบแนวคิดของการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ โดยศึกษาและสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดด้านการลงทุนจัดการศึกษาและแนวคิดด้านการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ

ส่วนที่ 2 กรอบแนวคิดของงานอาชีพและทักษะการทำงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยศึกษาและสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดด้านงานอาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและแนวคิดด้านทักษะการทำงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ศึกษาและวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์กรอบแนวคิดกรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดประชุมกลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความสอดคล้องของกรอบแนวคิดแยกพื้นที่ 2 จังหวัด คือ จังหวัดสระแก้วและจังหวัดนครพนม ด้วยการวิเคราะห์ผลการประเมินกรอบแนวคิดด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Index of item Objective congruence: IOC) โดยกำหนดค่า IOC เป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ไว้ที่ ค่า IOC $\geq$ 0.5 (Kanchanawasee, 2002)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนที่ได้จากการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยทั้งหมด

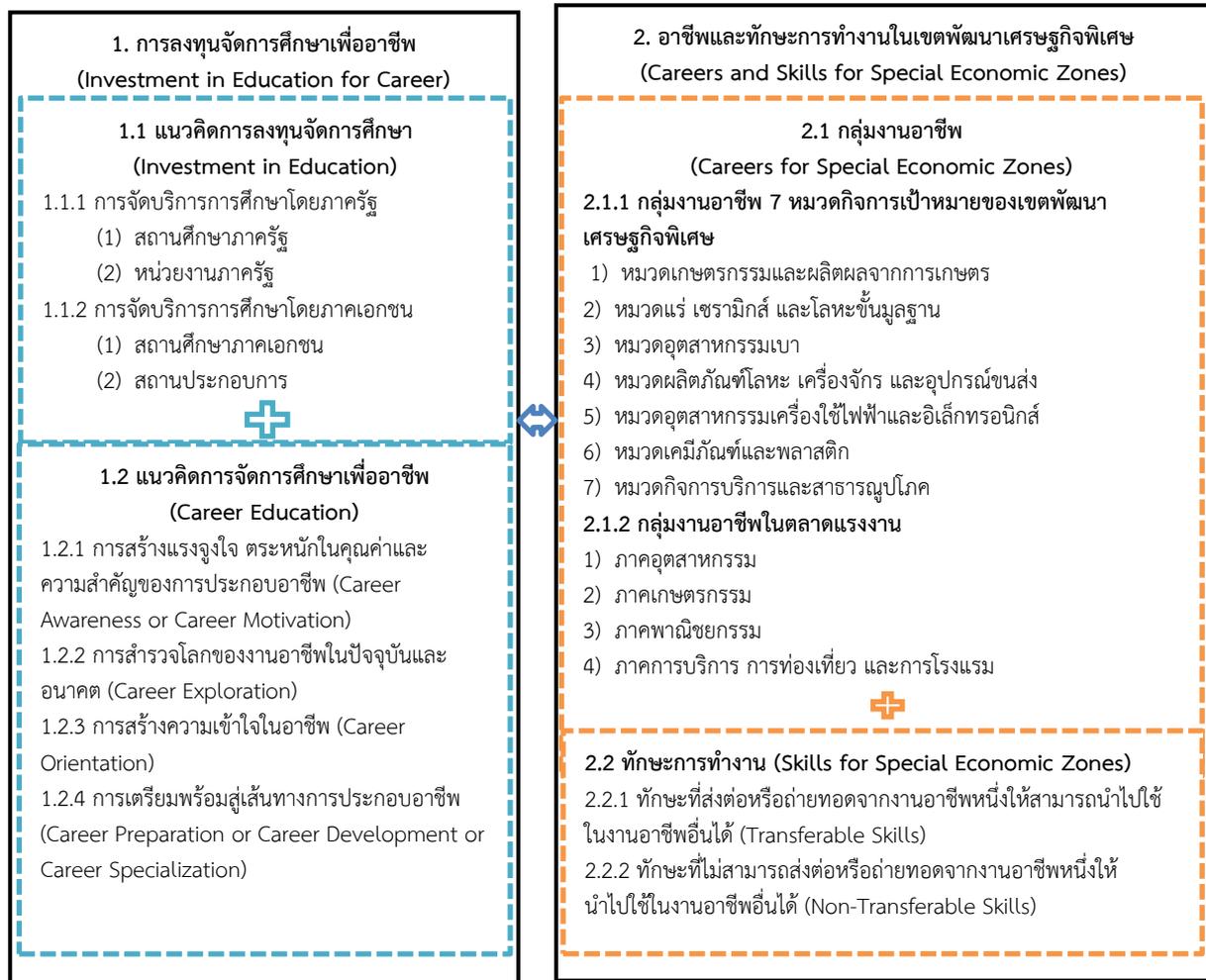
โดยมีการกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความแต่ละข้อ โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ คือ

- +1 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เหมาะสม
0 หมายถึง ไม่แน่ใจ
-1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้อง/ไม่มีความเหมาะสม

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความสอดคล้องด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความความตรงเชิงเนื้อหา (Index of item Objective congruence: IOC) ของกรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม

ผลการวิจัย

การศึกษากรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษประกอบด้วย 2 กรอบแนวคิด ได้แก่ 1) กรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ และ 2) กรอบแนวคิดงานอาชีพและทักษะการทำงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แสดงดังแผนภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ผลการประเมินกรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สระแก้ว ในการประชุมกลุ่ม (Focus Group Discussion) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องโดยรวม (IOC: Index of item Objective Congruence) เท่ากับ 0.96 เมื่อพิจารณาความสอดคล้องของกรอบแนวคิดด้านการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพของจังหวัดสระแก้ว ผลปรากฏว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence) เท่ากับ 1 มีความเหมาะสมถึงร้อยละ 100 แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามี ความเหมาะสม โดยได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมให้ชัดเจนเกี่ยวกับการอธิบายความหมายของการลงทุนจัดการศึกษาว่าหมายถึง การจัดบริการการศึกษาทั้งในส่วนของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยต้องอธิบายให้ชัดเจนว่าหมายรวมถึงการให้บริการในส่วนของความร่วมมือในการฝึกงานหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้วย ไม่ใช่เป็นเพียงการจัดบริการการศึกษา ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเท่านั้น ในขณะที่ผลการประเมินองค์ประกอบของกรอบแนวคิดงานอาชีพและทักษะการทำงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความสอดคล้องของกรอบแนวคิดงานอาชีพและทักษะการทำงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ผลปรากฏค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence) เท่ากับ 0.92 มีความเหมาะสมถึงร้อยละ 92 โดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะแก้ไขข้อความคำว่า “งานอาชีพ” เปลี่ยนเป็น “กลุ่มงานอาชีพ” เพื่อให้สามารถสื่อสารได้ถึงความหลากหลายของงานอาชีพที่มีลักษณะใกล้เคียงกันในกลุ่มเดียวกัน โดยหมวดงานอาชีพกิจการเป้าหมายของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 7 หมวดมีความชัดเจน ในส่วนของหมวดงานอาชีพของตลาดแรงงานของสระแก้วนั้น ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากสามารถนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน ภาคพาณิชย์กรรมจะเป็นการส่งออกสินค้าไปยังประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุปกรณ์ก่อสร้าง เนื่องจากประเทศกัมพูชากำลังอยู่ในระยะของการสร้างและพัฒนาสิ่งก่อสร้างภายในประเทศจากเงินลงทุนของต่างชาติ ส่วนในภาคของการท่องเที่ยว การโรงแรม และการบริการนั้นพบว่า มีจำนวนโรงเรียนเปิดใหม่เกิดขึ้นเป็นระยะเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ในขณะที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาสระแก้วเพื่อเดินทางออกนอกประเทศไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนการบริการที่น่าจะมีแนวโน้มความต้องการมากขึ้นคือการบริการซ่อมบำรุงยานยนต์นอกสถานที่เนื่องจากการขนส่งสินค้าทางบกด้วยรถบรรทุกและรถบรรทุกพ่วงมากขึ้นจากการสรุปจำนวนการส่งออกสินค้า สำหรับผลการพิจารณาทักษะการทำงาน (Transferable Skills) โดยพบว่า ทักษะการทำงานที่ผู้ทรงคุณวุฒิลงความเห็นว่าเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการทำงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ได้แก่ ทักษะในการมีปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal Skills) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ/คิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking Skills) ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking Skills) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem - Solving Skills) ทักษะการวางแผน (Planning Skills) ทักษะด้านภาษา (Language Skills) และทักษะในการปรับตัว (Adaptability Skills)

ผลการประเมินกรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ นครพนม พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence) เท่ากับ 0.97 เมื่อพิจารณาความสอดคล้องของกรอบแนวคิดด้านการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพของจังหวัดนครพนม ผลปรากฏว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence)

เท่ากับ 1 มีความเหมาะสมถึงร้อยละ 100 แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสม ในขณะที่ผลการประเมินองค์ประกอบของกรอบแนวคิดงานอาชีพและทักษะการทำงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความสอดคล้องของกรอบแนวคิดงานอาชีพและทักษะการทำงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม ผลปรากฏค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence) เท่ากับ 0.94 มีความเหมาะสมถึงร้อยละ 94 โดยได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าเกี่ยวกับกลุ่มงานอาชีพของตลาดแรงงานนครพนม ในภาคเกษตรกรรมมีแนวโน้มที่ดีขึ้นเนื่องจากมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วโดยมีเส้นทางการส่งออกสินค้าระหว่างประเทศถึง 4 ประเทศ ได้แก่ ไทย ลาว เวียดนาม และจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทุเรียน ดังนั้นธุรกิจใหม่ที่น่าสนใจและมีแนวโน้มที่จะเป็นความต้องการในอนาคตคือ การให้บริการด้านธุรกิจระหว่างประเทศหมายถึงทั้งด้านการเงิน การธนาคาร การสั่งซื้อสินค้า การส่งออกสินค้า การขนส่งสินค้า และระบบโลจิสติกส์แบบครบวงจรในหน่วยงานเดียว (All In One or One Stop Service) ในส่วนของงานอาชีพในพื้นที่เป้าหมายของการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมตามข้อกำหนดของกรมส่งเสริมการลงทุนที่หมวดงานตามประเภทหรือชนิดของอุตสาหกรรมยังไม่มี ความชัดเจนในแง่ของการลงทุนในพื้นที่ดังกล่าว ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่า ไม่แน่ใจ ว่าควรพิจารณาให้มีการลงทุนจัดการศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาในกลุ่มงานอาชีพในพื้นที่เป้าหมายของการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมตามข้อกำหนดของกรมส่งเสริมการลงทุนหรือไม่ โดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะในการพิจารณาทักษะการทำงานที่เป็นทักษะที่ถ่ายทอดหรือส่งเสริมให้สามารถทำงานในงานอาชีพอื่นได้ (Transferable Skills) โดยพบว่า ทักษะการทำงานที่ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านลงความเห็นว่า เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการทำงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม ได้แก่ ทักษะภาวะผู้นำ (Leadership Skills) ทักษะการให้คำปรึกษาแนะนำ (Coaching / Mentoring Skills) ทักษะในการติดตามดูแล (Supervising Skills) ทักษะในการมีใจใส่บริการ (Customer Service Skills) ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างสมเหตุผล (Analytic/Logical Skills) ทักษะการวางแผน (Planning Skills) และทักษะในการปรับตัว (Adaptability Skills)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่า กรอบแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ จะมุ่งเน้นแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพที่มีกระบวนการในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมผู้เรียนให้เข้าสู่อาชีพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 ที่มีจุดมุ่งหมายและหลักการของจัดการศึกษาที่ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ดำรงชีวิต มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ ประกอบด้วย การสร้างแรงจูงใจ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการประกอบอาชีพ (Career Awareness or Career Motivation) การสำรวจโลกของงานอาชีพในปัจจุบันและอนาคต (Career Exploration) การสร้างความเข้าใจในอาชีพ (Career Orientation) และการเตรียมพร้อมสู่เส้นทางการประกอบอาชีพ (Career Preparation or Career Development or Career Specialization) สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน อย่าง Evans, Kenneth, Hoyt & Garth (1973) ที่กล่าวถึงกระบวนการ

ในการจัดการเรียนรู้โดยพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เด็กจนโตผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างแรงจูงใจ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการประกอบอาชีพตั้งแต่ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพของ Chaemchoi & Usaho (2012) โดยกระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายให้หน่วยงานในสังกัด ประสานความร่วมมือในการจัดการเรียนวงจร และให้โอกาสนักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนา ทักษะอาชีพ และโรงเรียนควรจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับสภาพ ท้องถิ่น ความเป็นอยู่ หรือพื้นฐานของนักเรียนอย่างแท้จริง โดยกระบวนการสุดท้ายก่อนผู้เรียนจะเข้า สู่อชีพใดอาชีพหนึ่งคือการเตรียมพร้อมสู่เส้นทางการประกอบอาชีพ (Career Preparation or Career Development or Career Specialization) สอดคล้องกับความเห็น Watthananarong (2013) ในการเตรียมคนเข้าสู่โลกของงานจะใช้ระบบการศึกษาที่มีอยู่ให้การศึกษาแก่ผู้เรียนในวิธี และรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ในแต่ละช่วงของจุดสิ้นสุดชั้นการเรียนในแต่ละระดับ ทำให้การศึกษาสนองความต้องการของสังคมและของบุคคลโดยการทำให้คนมีงานทำตามความ ต้องการทั้งของสังคมและของบุคคลการศึกษาเพื่อเตรียมคนเข้าสู่โลกของงาน การศึกษาเพื่ออาชีพ หรืออาชีพศึกษา (Career Education) จึงเป็นรูปแบบของการจัดการศึกษาของหลายประเทศ ทั่วโลก

ในขณะที่ กรอบแนวคิดงานอาชีพและทักษะการทำงานสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ นั้น จะมุ่งเน้นศึกษาที่กลุ่มงานอาชีพและทักษะการทำงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในส่วนของกลุ่ม งานอาชีพนั้น นอกจากกลุ่มงานอาชีพทั้งในส่วนของ 7 หมวดหมวดกิจการเป้าหมายของเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษแล้วยังมีกลุ่มงานอาชีพ 4 ภาคในตลาดแรงงาน สอดคล้องกับ Office of the Education Council [OEC] (2018) พบว่า ผลวิเคราะห์โครงสร้างระบบเศรษฐกิจของสำนักงาน ศึกษาธิการภาค 3 ประกอบด้วยจังหวัดสระแก้วด้วยนั้น พบว่า ในภาพรวมจะถูกขับเคลื่อนโดย ภาคอุตสาหกรรม ภาคการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม และภาคการขายส่ง การขาย ปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน เป็นหลัก และผล วิเคราะห์โครงสร้างระบบเศรษฐกิจของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วยจังหวัดนครพนม ด้วยนั้น พบว่า ในภาพรวมจะถูกขับเคลื่อนโดยภาคเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้ ภาคการ ขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน และภาคอุตสาหกรรม เป็นหลัก และสอดคล้องกับ Chalaemwong et al. (2016) ที่ได้ศึกษาความ ต้องการแรงงานที่เป็นความต้องการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใน 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2560-2564) เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน 2 ด้าน คือ 1) ด้านงานอาชีพที่เป็นความต้องการทั้งในภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ และ 2) ด้านระดับทักษะการทำงาน และยังสอดคล้องกับการ ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อสร้างความพร้อมในการประกอบอาชีพแก่เยาวชนโดยกำหนดตัวชี้วัดของ คุณลักษณะอาชีพและทักษะไว้ใน 6 คุณลักษณะสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ได้แก่ (1) ทักษะ ชีวิต (2) ความเข้าใจอาชีพ (3) ความเข้าใจการเงิน (4) ความรู้ (5) คติวิเคราะห์ (6) ประเมินตน และ 6 คุณลักษณะ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ (1) ทักษะชีวิต-การเรียน (2) ความ เข้าใจอาชีพ (3) ความเข้าใจการเงิน (4) คติ-ประเมิน (5) มีน้ำใจ (6) การเป็นเหตุเป็นผล (OEC, 2017)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษากรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยศึกษาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยภาพรวมและองค์ประกอบย่อย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผลการวิจัย ดังนี้

1. กรอบแนวคิดการลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพที่ผู้วิจัยศึกษานั้น ผู้วิจัยเน้นการสังเคราะห์จากแนวคิดการศึกษาเพื่ออาชีพและบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการเป็นผู้ลงทุนจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในมิติของการจัดบริการการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ของผู้จัดบริการทั้งการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาและการฝึกงานตามหลักสูตร ได้แก่ สถานศึกษาและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และสถานประกอบการ ที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาทุกระดับเป็นหลัก ยังไม่ครอบคลุมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 12 จึงควรศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ และสถาบันศาสนา เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่มีประโยชน์มากขึ้นและผลการวิจัยมีผลครอบคลุมผู้ที่มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

2. กรอบแนวคิดงานอาชีพและทักษะการทำงานสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้น ผู้วิจัยสังเคราะห์กลุ่มงานอาชีพจากข้อกำหนดการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) และกระทรวงแรงงาน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของการเกิดอาชีพใหม่ (Start Up) เพิ่มเติม เพื่อถอดบทเรียนเกี่ยวกับงานอาชีพ และทักษะการทำงานในการมองเห็นโอกาสในการสร้างอาชีพใหม่ ๆ และมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการก้าวเข้าสู่การเป็นพื้นที่ที่จะพัฒนาให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มั่นคงของประเทศต่อไป

References

- Board of Investment of Thailand, the [BOI]. (2015). *khūmū kānlongthun nai khēt phatthana sētthakit phisēt* [Investment Guide in special economic development zone]. Bangkok: Industrial Estate Authority of Thailand [IEAT].
- Campbell R., McConnell & Standley L. B. (1989). *Contemporary Labour Economics*. Singapore: McGraw-Hill Book Co.
- Chaemchoi, S. and Usaho, C. (2012). *kānchatkān suksākhan phūnthān phūā kānprakōp ‘āchīp: rōngriān thanōm rat bamrung. wārasān suksā sat hawitthayalai* [Basic education management for careers: Thanom Rat Bamrung School]. *Journal of Education Khon Kaen University*, 35(1), 100-110.
- Chalaemwong, Y. et al. (2016). *khrōngkān suksā wīchāi khwāmtoṅkān rānṅṅān nai hā khēt phatthana sētthakit phisēt nai hā pī khāng nā (Phō.Sō. 2560 - 2564) phūā rōng rap prachākhom ‘Āsīan* [Research project on labor needs in 5 development zones Special economy in the next 5 years (2017-2021) to support the ASEAN community]. Bangkok: Ministry of Labour.

- Evans, R. N., Kenneth B., Hoyt, B. and Garth, L. M. (1973). **Career Education in the Middle/Junior High School**. Salt Lake City: Olympus publishing Company.
- Kanchanawasee, S. (2002). **sathiti prayuk samrap kānwichai (prapprung khrang thi 3)** [Applied statistics for research (3rd update)]. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Office of the Education Council [OEC]. (2017). **kamlang khon phua chai wang phaenkhan phalit lae phatthana sapphayakon manut khong prathet** [Education to review the need for manpower to use production plan and human resource development of the country]. Bangkok: Ministry of Education.
- Office of the Education Council [OEC]. (2018). **raingan kanwichai 'anakhot phap khong kanphalit lae phatthana kamlang khon 'achiwasuksa tam khwamtongkan khong talat raengngan lae thitthang kanphatthana prathet** [Research report the future of production and development Vocational manpower according to the needs of the labor market and the direction of national development]. Bangkok: Ministry of Education.
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, [UNESCO]. (2002). **Financing Education-Investment and Returns**. Paris: UNESCO Publishing.
- Usaho, C. (2016). **khwammai khong setthasat kansuksa** [Definition of educational economics]. Bangkok: Faculty of education, Chulalongkor University.
- Watthananarong, K. (2013). **kansuksa phua kanmi ngan tham (thaonan 'eng ru)** [Education for employment (only or)]. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/content/371432>.